

Kur'ân'la Yaşayanlar

METİN KARABAŞOĞLU

© İz Yayıncılık Limited Şirketi, 2017
Sertifika no: 17313

İZ YAYINCILIK: 985
(*karakalem kitaplığı*)
düşünce dizisi: 124
ISBN: 978-605-326-201-5
İstanbul, 2017

Litros Yolu, Fatih Sanayi Sitesi 12/266, Topkapı-İstanbul
telefon: (212) 5207210 • faks: (212) 5115791
www.iz.com.tr • bilgi@iz.com.tr

kapak: Hamdi Akyol

Basıldığı yer: Alemdar Ofset Matbaacılık Davutpaşa Caddesi
Besler İş Merkezi No: 20/29 Topkapı/İstanbul (Sertifika no: 22953)

METİN KARABAŞOĞLU

Kur'ân'la Yaşayanlar

METİN KARABAŞOĞLU, 1964 yılında İzmir'in Tire ilçesinde doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini burada gördükten sonra İÜ Siyasal Bilgiler Fakültesini bitirdi. Okul yıllarında yazmaya başladığı *Köprü* dergisinin bir süre yayın yönetmenliğini de yaptı. İz Yayıncılık'ın kuruluşunda yaklaşık 5 yıl editörlüğünü üstlendi. Muhtelif yayınevlerinde yayın yönetiminde bulundu. Muhtelif radyo ve TV'lerde programlar yaptı. Karakalem Yayınlarını kurdu, *Karakalem* dergisinin yayın yönetmenliğini yürüttü, Karakalem Seminerlerini başlattı. Çok sayıda kitabın tercüme, edisyon ve redaksiyonunda imzası olduğu gibi, bir dizi ismin yayın dünyasına kazandırılmasına da katkıda bulundu. Evli ve 3 çocuk babasıdır.

bilgi ve iletişim için:

website: www.karakalem.net

e-mail: metinkarabasoglu@yahoo.com

twitter: <https://twitter.com/mkarabasoglu>

facebook: <https://www.facebook.com/MetinKarabasoglu1>

Yayınlanmış Eserleri:

- *Kur'an Okumaları* (5 kitap) • *Hadis Okumaları* (2 kitap) • *Risale Okumaları* (5 kitap) • *Peygamberin Bir Günü* • *Sizin Yıldızınız Kim?* • *Peygamberin Kardeşleri* • *Küçük Şeyler* • *Oyuncak Tamirhanesi* • *Said'leri Ararken* • *Tehlikeli Denemeler* • *Gece Yürüyüşü* • *Düşünceler* • *Gölgeler ve Işıklar* • *Bilimin Öteki Yüzü* (S. Demirci ve Y. Mermer ile birlikte) • *Melekleri Ürkütmeden* • *Camide Dans Var* • *Ruh Bakımı* • *Kertenkele Çukuru* • *Mucize Avcısı* • *Geldim, Gördüm, Sordum* (ilk baskılar: *Ona Doğru* başlığıyla)

İçindekiler

<i>Sunuş</i>	11
--------------------	----

Birinci Bölüm: Nasıl Okudular?

“Bana Kur’ân’ı oku!”	17
Henüz yeni inmiş gibi.....	19
Kalbin cilası.....	20
Peygamberi ihtiyarlatan.....	21
Allah’tan dinler gibi.....	22
Allah onunla konuşur gibi.....	23
Allah için okumak.....	24
Kur’ân aşığı olarak Hz. Osman	27
İbn Abbas gibi okumak.....	29
Oku, ama okuyup geçme!.....	31
Tekrar et ki, düşünesin.....	32
Düşünmek, anlamak içindir.....	34
Aynı anda dört hatim	36
Yola tekrar koyulmak	37
Üç güzel.....	38
Hangisini seçersen.....	40

Kur'ân'ın içine girebilmek	42
İmam Şâfiî'nin geceleri	44

İkinci Bölüm: Nasıl Anladılar?

Nasıl anlatılır?	47
“Bu kadarı kâfidir”	49
“Bu bana yeter”	50
Altı yapraklı, üstü meyveli	52
Yetmiş devenin yükü	53
Cennete götüren sevgi	54
Ebu Zer'in sırrı	55
İhlas'ın dersi	56
Besmele'nin sevgisi	57
Okumanın böylesi.....	58
Kimin tefsiri?	60
Sükûn	62
Ehl-i Beyt'in delili	63
Terazisi Kur'ân olan	65

Üçüncü Bölüm: Nasıl Anlattılar?

Âyetler karşısında	69
Ümit âyetiyle gelen	72
İlle de ümit!	75
Âyet ve mektup	77
Dünyalara bedel beş âyet	79
“Kendini Kur'ân'la ölç!”	83
Kur'ândan süzülen öğüt	85
“Ruhum, ruhunu tanıdı”	87
En büyük âyet	90
Geçim kapısı	92
Parça ve bütün	93

İçindekiler

Kur'ân'da yeri var mı?	96
Fıkhî Kur'ân'la anlamak	98
Kadınlar ve erkekler	100
Iztırar	102

Dördüncü Bölüm: *Nasıl Uyguladılar?*

Öylesi de yasak, böylesi de!	107
Dört tuzağa dört âyet	109
İsrafla öldürmeyin!	111
Herkes bir bilebilse	112
Kur'ân ahlâkı	113
Yük	115
Güzel ahlâkın özü	116
Vefa makamında	117

Beşinci Bölüm: *Nasıl Yaşadılar?*

Her âyet yaşanmak ister	121
Kur'ân'la gelen şeref	123
İkrime'nin dönüşü	125
Can kulağıyla dinleyince	127
Kur'ân ile uyanmak	128
Cevizler ve özleri	129
Yapmadığın şeyi söyleme!	131
Hangi anlamda?	132
O an geldi mi?	135
Köpekler ve ermişler	137
"Bu ne hal!"	139
Arkadaşın kim?	140
Âyetin kerameti	141
Kur'ân'a dayanınca	142
Cesaretin kaynağı	145

Altıncı Bölüm: Neyi Bıraktılar?

Miras taksimi	151
Kurtuluşun tek yolu	152
Geleceğın haberi.....	154
Kurtuluş nerede?	155
Servetin büyüğü	156
Herim'in vasiyeti	157
<i>İndeks</i>	158

*“Ey insanlar, işte size Rabbinizden bir öğüt, gönüllere bir şifa
ve mü’minler için bir hidayet ve rahmet (olarak Kur’ân) geldi.
De ki: Allah’ın lütfuyla, rahmetiyle; işte bununla sevinsinler.
O, onların toplayıp durduklarından daha hayırlıdır!”*

—YUNUS SÛRESİ, 10:57-58

Sunuş

Âlemler Rabbinin insanın önüne serdiği nimetleri teker teker sayarak şükre çağırın Rahman sûresi, bütün bu nimetlerin en büyüğünü ise en başında zikreder: Kur'ân.

Sözlerin en güzeli olarak Kur'ân, Rahmân-ı Rahîm'in insanlığa sunduğu nimetlerin en büyüğü ve en birincisidir. Çünkü, insanın bu kâinat içindeki varoluşu doğrudan Kur'ân'la ilgili olduğu gibi, onun bütün nimetleri 'nimet' olarak görebilmesi de ancak Kur'ân'ın ışığıyla gerçekleşmektedir.

Kur'ân'ın nasıl bir nimet olduğunu, Kur'ân'la yaşanan hayatlar ile Kur'ân'sız hayatlar arasındaki fark apaçık ortaya koyar. En başta da, Kur'ân'ın ilk muhataplarının Kur'ân'dan önceki ve Kur'ân'dan sonraki hayatları... Asr-ı Saadet içinde sadece Kur'ân'dan önce Ömer ile Kur'ân'dan sonra Hz. Ömer denklemi dahi, Kur'ân'ın insanı hangi halden alıp hangi hale kavuşturduğunun, hangi derekeden alıp hangi derecelere çıkardığının hayret verici bir delili niteliğindedir.

Kur'ân'ın hayranlık uyandıran bu dönüştürücü etkisiyle

hayatları değişen insanların sayısı, Asr-ı Saadet'ten bugüne binlerle ve milyonlarla değil, ancak milyarlarla ifade edilebilir haldedir.

Bu insanlık gerçeği, ahir zaman şartlarından yakınan bugünün mü'minleri için de bir çıkış yolu gösterir. Demek ki, aslolan insan ile Kur'an'ın buluşmasını sağlayabilmektir. En başta kendimizinden şikâyetimiz varsa, aslolan iç dünyamızın bütün donanımlarını Kur'an'a açabilmek, manevî bünyemizde Kur'an'ın aydınlığından nasipsiz kalmış tek bir hücre dahi bırakmamayı başarabilmektir.

Peki, bu nasıl mümkün olabilir?

Kur'an'la Yaşayanlar, Resûl-i Ekrem aleyhissalâtu vesselamın yol göstericiliğinde sahabilerin Kur'an'la muhatabiyetinden başlayıp Tâbiîn'e ve sonraki dönemlere dair yaşanmış olaylar ve örnek isimler ışığında bu soruya cevaplar getiriyor.

Onlar, Kur'an'la aydınlanan, şereflenen ve hayatlanan bir hayatı nasıl mümkün kılmışlardı? En başta, Kur'an'ı nasıl okumuşlardı? Nasıl anlamış, nasıl anlatmış, nasıl uygulamış ve nasıl Kur'an'la yaşamışlardı?

Bu soruların cevabını ararken kitabın içinde birbiri ardınca sıralanan isimler ve olaylar, iç dünyamızda Kur'an'la yaşamının bizim için de mümkün olduğuna dair bir ümit ve böyle yaşama yönünde bir gayret uyandırabilirse, *Kur'an'la Yaşayanlar* amacına ulaşmış olacaktır. Bu çalışma, zihinlerde ve kalplerde Kur'an'la yaşamının yoluna ve yordamına dair bir yol haritası ve işaret taşları bırakabilirse, ne mutlu bize!

Bu vesileyle, bir hususu da dile getirmek istiyorum. Bilgiye ulaşmak, Batı uygarlığının belki en önemli meziyetlerinden biri. Batının onca zaafına rağmen bütün dünyaya düşünce ve hikmet ihraç eder halde olmasının bir sebebini de bu oluşturuyor. Buna karşılık, İslâm âleminde düşünce adına, hikmet adına, hakikat adına 1400 yıldır ortaya konan bu kadar çaba, emek ve eser olduğu halde, yüzbinlerce, belki milyonlarca cil-

din içindeki bu hakikatlere ulaşmak ortalama bir insan için ne yazık ki mümkün olamıyor. Meselâ her biri onlarca ciltten oluşan binlerce tefsirin içindeki nice hikmet, hayat ve hakikat dersi ne yazık ki ümmetin umumuna mal olamamış halde bulunuyor.

Bunu, bu kitap vesilesiyle yüzün üzerinde kitabı ve onbinlerce sayfayı tararken bir kez daha anladım. Bu saklı hazineden gereğince istifade edilebilmesi için, bu hazinedeki mücevherlerin bugünün insanına hitap edebilir bir kıvamda gün yüzüne çıkarılması gerekiyor.

*Kur'an'la Yaşayanlar'*ın bu anlamda da bir hizmet göreceğine inanıyorum. Dileriz, bu çalışmamız, bu anlamda da bir başlangıcı ifade eder.

Bu arada, bir hatırlatmayı da unutmamamız gerekiyor. Elinizdeki kitap, 'Kur'an'la yaşayan' örnek insanların ancak çok azına dair dersler ve hatıralar içeriyor. Sahilsiz bir okyanusa girdiğimizin farkına vararak ilerleyen çalışmamız içerisinde topladığımız malzemenin ancak az bir kısmını bu kitapta değerlendirebildik. Gönlümüz ne kadar istese de, kitabı rahat okunabilir bir hacimde tutma endişesiyle, başka nice güzel örneğe kitabımızda yer veremedik. İnşallah, bu çalışmamızı takip eden yenileriyle o isimlerin hayatlarıyla sundukları örnekliği de bugünün insanların nazar-ı dikkatine arzederiz, ümidindeyim.

Sözü daha fazla uzatmadan, sizleri Kur'an'la yaşayan güzide simaların hayatları ve hatıralarıyla başbaşa bırakıyor; Rabb-ı Rahîm'den hepimiz için Kur'an'ın aydınlığından bir an bile mahrum kalmayan aydınlık bir hayat diliyorum.

METİN KARABAŞOĞLU

Erenkőy, 6 Ramazan 1432/ 6 Ağustos 2011

Birinci Bölüm

Nasıl Okudular?

“Allahà yemin ederim ki, Kur’ândan daha üstün bir zenginlik olmadığı gibi, ondan mahrum olmaktan daha büyük bir fakirlik yoktur.”

—HASAN-I BASRÎ

“Bana Kur’ân’ı oku!”

Günlerden bir gün, Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm, güzel sesli sahâbi Abdullah b. Mes’ud’a:

“Kur’ân’ı bana oku!” diye ricada bulundu.

İbn Mes’ud şaşırılmıştı. Hayretle:

“Sana indirilmiş bulunan Kur’ân’ı mı sana okuyayım?” diye sordu.

Peygamber Efendimiz, bunun üzerine:

“Evet!” dedi ve ekledi: “Ben onu kendimden başkasından dinlemeyi de seviyorum!”

Resûlullah aleyhissalâtu vesselâmın bu ricası ve izahı üzerine, İbn Mes’ud Nisa sûresini okumaya başladı. Nisa sûresi ki, Abdullah b. Mes’ud’un “Dünya ve içindeki hiçbir şeye değişmem” dediği beş âyet de bu sûrenin içinde yer alıyordu.

İbn Mes’ud, sûrenin başından başlayarak, “Her ümmete bir şahit getirdiğimiz ve seni de onlar üzerinde şahit kıldığımız zaman, o kâfirlerin durumları nasıl olacak?” mealindeki 41. âyete kadar gelmişti.

Bu âyeti okuduğunda, Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm, İbn Mes'ud'a:

“Dur!” dedi.

Abdullah b. Mes'ud durdu ve dönüp Resûlullah aleyhissalâtu vesselâma baktı. Bir de ne görsün! İki gözünden de yaşlar akıyordu...

Henüz yeni inmiş gibi...

Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm, bir gece beraberinde Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer olduğu halde yine Abdullah b. Mes'ud'u Kur'an okurken dinledi. Abdullah b. Mes'ud Kur'an'dan uzun uzun okudu, onlar da beklediler.

Sonra, Resûlullah şöyle buyurdu:

“Kim Kur'an'ı henüz yeni inmiş gibi okumak istiyorsa, İbn Ümmi Abd'in* kıraatiyle okusun.”

* İbn Ümmi Abd, annesi azadlı bir köle olan Abdullah b. Mes'ud'un künyesidir.

Kalbin cilası

Peygamber Efendimiz, bir gün sahabilerini:
“Demir paslandığı gibi, kalbler paslanır” diye uyardı.
Bunun üzerine, sahabeler sordular:
“Yâ Rasûlallah! O halde kalblerin cilası nedir?”
Hz. Peygamber şöyle buyurdu:
“Kur’ân’ı okumak ve ölümü hatırlamak.”

Peygamberi ihtiyarlatan

Bir gün, Hz. Ebu Bekir Resûlullah aleyhissalâtu vesselama:
“Yâ Rasûlallah!” dedi. “Saçların ağardı, yaşlandın.”

Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm, Kur’ân’ın mü’minlere
yüklediği sorumluluğu hatırlatır şekilde, şu cevabı verdi:

“Beni Hûd, Vâkıa, Mürselât, *Amme yetesâelûn* ve *İzeş-şemsü küvviret* sûreleri ihtiyarlattı.”

Allah'tan dinler gibi...

Başlangıçta Kur'an'ı ancak zorlanarak okuyan bir bilge zât, bu durumdan nasıl kurtulduğunu şöyle anlatıyordu:

“Önceleri Kur'an'ı okurken ondan hiçbir tad alamıyordum. Tâ ki, onu sanki Resûlullah ahabına okuyormuş gibi dinleyinceye kadar..

Sonra bu makamdan daha üst bir makama çıktım. Kur'an'ı sanki Hz. Cebrail Resûlullah aleyhissalâtu vesselama telkin ediyor gibi dinleyip okudum.

Sonra Allahu Teâlâ başka bir derecede tecelli etti. Bu bakımdan, şu anda Kur'an'ı Kur'an dili ile konuşan Allah'tan dinlercesine okuyorum.

İşte böyle olunca Kur'an'ın lezzetini duydum. Öyle bir nimete garkolmuş haldeyim ki, onsuz bir an dahi yaşayamam.”

Allah onunla konuşur gibi...

Ömrü Kur'an'a hizmetle şereflenmiş büyük isimlerden Muhammed b. Ka'b el-Kurazî, talebelerine, Allah'ın Kitabına nasıl muhatap olunması gerektiğini şöyle anlatırdı:

“Kur'an kime tebliğ edilirse, sanki onunla Allahu Teâlâ konuşur. Bunu böylece takdir ettiği zaman, Kur'an'ı herhangi birşeyi okur gibi okuyamaz. Kölenin efendisinden gelen bir mektubu okuduğu gibi okur; tâ ki, düşünüp içindeki emirlerle gereğince amel etsin.”

Allah için okumak

Kur'ân hâfızlarından biri, üstadının yanında Kur'ân okudu. Böylece, kendisine öğretildiği şekilde kıraatte ilerleyip ilerlemediğini ölçmek istemişti.

Hocası kıraatini beğenince, onun huzurunda ikinci defa Kur'ân'dan bir aşir okumak istedi.

Üstadı, bu talebi şiddetle reddederek şu uyarıyı yaptı:

“Kur'ân'ı benim üzerinden okuyarak beni meşgul ediyorsun. Git, Allahu Teâlâya oku. Okurken de dikkat et; bak, Allahu Teâlâ sana neyi emrediyor ve seni nelerden sakındırıyor?”

